

College informatiebrief

Onderwerp: Borging meervoudig lokaal werken ruimtelijk-economisch domein

Datum: 22 oktober 2021

Portefeuille T.A. Spek

In 2019 is door de zeven gemeenteraden van de Drechtsteden besloten de uitvoering van het ruimtelijk-economisch domein (o.a. Groeiagenda) uit de GRD te halen en meervoudig lokaal te beleggen. Daarbij is ook besloten het jaarlijkse budget voor de Groeiagenda t/m 2022 hiervoor te blijven oormerken. Dit meervoudig lokaal werken is daarna in 2020 door de colleges vastgelegd in een Uitwerkingsovereenkomst (hierna SOK) op grond van de Regeling Onderlinge Samenwerking Drechtsteden. Wij constateren dat de samenwerking tussen de colleges hiermee juridisch verankerd is. Dit geldt echter niet voor de raadsbevoegdheden, de GRD is immers nooit aangepast op de meervoudig lokale werkwijze en de amendementen die in april 2019 hiertoe zijn aangenomen door alle raden.

Met het voorliggende wijzigingsbesluit, waarmee de GRD wordt omgezet naar een GR Sociaal, wordt het ruimtelijk-economisch domein uit de GRD geschrapt en verdwijnen de Drechttraad en het DSB. Tijdens de oordeelsvormende vergadering van 13 oktober 2021 over dit onderwerp is door de fractie van de SGP-ChristenUnie ingebracht dat dit gevolgen heeft voor de meervoudig lokale samenwerking en de daarbij horende SOK (hierover inhoudelijk in de volgende paragraaf meer). Deze inbreng vanuit de SGP-ChristenUnie werd breed gesteund in de raad.

Op grond van het oordeelsvormende debat hebben wij toegezegd een CIB op te stellen met daarin een reactie op de inbreng van uit de raad met betrekking tot besispunt 3 van het raadsvoorstel. Via voorliggende CIB voeren wij deze toezegging uit.

Bevoegdheden, borging en meervoudig lokaal samenwerken

Wij constateren, mede op basis en met dank aan de inbreng uit de oordeelsvormende vergadering van 13 oktober 2021, dat momenteel de volgende relevante aspecten spelen.

- Na besluitvorming over het meervoudig lokaal werken in april 2019 heeft er geen juridische vertaling van de nieuwe werkwijze naar de GRD en daarbij horende GR-tekst plaatsgevonden. Dit is in tegenspraak met wat door de raden is vastgesteld. Het betekent ook dat bevoegdheden van de lokale raden en de Drechttraad niet helder zijn belegd.
- Nu volgt een nieuw besluit over de GRD, waarin het ruimtelijk-economisch domein wordt geschrapt en de Drechttraad en DSB worden opgeheven. Hiermee ontstaat, of groeit zelfs, de leemte in het goed vastleggen wie waarvoor verantwoordelijk is. Onder andere wat betreft regionale visievorming, maar ook als het gaat om kaderstellende sturing en verantwoording.
- Bovengenoemde zaken worden met voorliggende besluitvorming over de GRD niet geadresseerd. Dit betekent in ieder geval dat de democratische grondslag vervalt waarmee de meervoudig lokale samenwerking in de SOK is geregeld. De raadsbesluiten van april 2019 zijn namelijk gebaseerd op een werkwijze waarbij ook een verankering is via de GRD. Ook de juridische grondslag van de SOK kan hiermee in twijfel worden getrokken.
- Het meervoudig lokaal werken en daarmee ook de SOK is opgesteld vanuit het feit dat er t/m 2022 door alle raden een vast budget met vaste verdeelsleutel beschikbaar is gesteld. In 2022 is daarom nieuwe besluitvorming vereist door de raden over het vervolg van de samenwerking in 2023 (ook op vorm en inhoud) en het beschikbaar stellen van budget.

Wij concluderen hieruit, net als u, dat komend jaar nieuwe besluitvorming door de lokale raden noodzakelijk is om nieuwe en aanvullende afspraken te maken over hoe we het meervoudig lokaal samenwerken in het ruimtelijk-economisch domein vormgeven. Dit geldt in ieder geval vanuit het aspect van democratische legitimiteit. Daarnaast is het nodig om de juridische aspecten nader uit te zoeken en te kijken of de huidige werkwijze via de 'lichte GR' en een SOK door colleges juridische correct en passend is. Afhankelijk van de uitkomst dient de SOK gewijzigd of beëindigd te worden. In het laatste geval, waar de fractie van de SGP-ChristenUnie in haar woordvoering ook over sprak, dient dan een nieuwe SOK opgesteld te worden om de regionale samenwerking te borgen inclusief de daarbij horende besluitvorming door de raden als grondslag.

In aanvulling op de grondslag van de meervoudig lokale samenwerking zijn wij het met de raad eens dat in de nieuwe situatie het essentieel is dat de bevoegdheden en rol van de lokale raden scherp worden uitgewerkt met extra aandacht voor lokaal opdrachtgeverschap en het budgetrecht.

Eerste reactie Dordrecht

Afgelopen week hebben wij reeds contact gehad met gemeente Dordrecht over de SOK. In hun reactie gaven ze direct aan dat de raad van Sliedrecht een terecht punt heeft aangedragen. De governance van de Groeiagenda en daarmee ook de SOK moet aangepast worden. Hier dient dan ook nieuwe besluitvorming door de raden aan ten grondslag te liggen. Daar moeten we dus voortvarend mee aan de slag.

Flexibel meervoudig lokaal werken

Het idee van het meervoudig lokaal beleggen is dat we samenwerken met de zeven Drechtstedengemeenten, maar er ook flexibiliteit is om andere allianties of samenwerkingen aan te gaan. Met gemeenten buiten de Drechtsteden of een Provincie of maatschappelijke partner bijvoorbeeld. Met een dergelijke flexibele werkwijze is het mogelijk om beter inhoudelijk te sturen op nut en noodzaak en gericht te investeren.

Met de huidige 'lichte GR' is deze flexibiliteit reeds mogelijk. Er zijn al diverse voorbeelden van. In de Gebiedsagenda Bereikbaar Drechtsteden participeren Provincie, Rijkswaterstaat, diverse andere gemeenten, etc. Een ander voorbeeld is de alliantie die we willen vormen rondom de Merwede Lingelijn. In de praktijk ligt de focus echter vooral op het samenwerken met zijn allen vanuit het regionale Uitvoeringsprogramma (m.u.v. de Spoorzone Dordrecht/Zwijndrecht).

Verbeterkansen

Er liggen kansen om het meervoudig lokaal werken te verbeteren. Wat ons betreft wordt dit volgend jaar onderdeel van besluitvorming door de raden hierover. Zie ook het stappenplan verderop. Een optie die in de raad is ingebracht is het werken met een 'basis' SOK en diverse aparte SOK's per meervoudig lokale samenwerking. Dit is een interessant idee. Aanvullend zijn er ook opties om het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma (dat direct gekoppeld is aan de SOK) anders vorm te geven. Bijvoorbeeld door hier meer flexibiliteit en verschillende inhoudelijke en financiële arrangementen in op te nemen.

Belangrijk is dat er meer flexibiliteit en ruimte in de diverse samenwerkingsvormen ontstaat, de raden een duidelijke kaderstellende en sturende positie hebben en de regionale integraliteit/samenhang inzichtelijk is. Vanuit die uitgangspunten kunnen we wat ons betreft, in samenspraak met alle colleges en raden, de komende periode de 'hoe-vraag' gaan beantwoorden om het meervoudig lokaal werken verder te verbeteren.

Proces

Als alle raden instemmen met het wijzigingsbesluit van de GRD is de transitie per 1-1-2022 een feit. De komende periode gaan wij wel alvast de noodzaak tot aanpassing van de SOK bij de andere gemeenten kenbaar maken. Voor 2022 hebben wij het volgende globale tijdspad voor ogen.

1. Eind 2021/begin 2022: aanpak

Afstemmen met de zeven colleges om tot een gezamenlijke aanpak te komen om de governance van de Groeiagenda en de SOK aan te passen op de nieuwe situatie en de deze te verbeteren. In deze periode kan ook de juridische werkwijze via de 'lichte GR' en SOK onderzocht worden.

2. April 2022: Monitor/jaarverantwoording Groeiagenda

In april 2022 komt de volgende monitor en de jaarverantwoording 2021 van de Groeiagenda beschikbaar. Deze periode is daarmee ook een geschikt moment om het gesprek met de raden te voeren over hun wensen t.a.v. het vervolg van de Groeiagenda en het governance vraagstuk.

3. Uiterlijk Juni/juli 2022: besluit raden over meervoudig lokale samenwerken in het ruimtelijk-economisch domein.

Hiervoor hebben we geconstateerd dat om diverse redenen (waaronder democratische legitimiteit) een nieuw besluit noodzakelijk is door alle raden over het meervoudig lokaal samenwerken. De input uit stap 2 wordt gebruikt om dit voor te bereiden. Het gaat om een besluit over de vorm van samenwerken, het duidelijk beleggen van bevoegdheden/verantwoordelijkheden van de raden en colleges, hoe dit juridisch juist wordt verankerd, de P&C cyclus, etc. Hier kunnen ook inhoudelijke kaders aan toegevoegd worden (bijv. onderschrijven of juist actualiseren regionaal beleid). Dit besluit is vervolgens kaderstellend voor de verdere uitwerking. Het besluit moet vóór (of ten minste tegelijkertijd) het vaststellen van de lokale Kadernota's 2023 genomen zijn.

4. Juni/juli 2022: besluit raden over borging samenwerking via lokale Kadernota

Het besluit uit stap 3 wordt vertaald naar en geborgd in de lokale Kadernota's. Het gaat dan om de inhoudelijke uitgangspunten voor de samenwerking, maar ook over het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van de Groeiagenda in 2023. Dit dient immers al bij de Kadernota plaats te vinden.

5. Oktober / November 2022: verdere besluitvorming via Uitvoeringsprogramma en begroting

Na besluitvorming via de Kadernota worden afspraken verder uitgewerkt en geconcretiseerd. De besluitvorming uit stap 3 en 4 is hiervoor leidend. Afhankelijk van deze besluitvorming wordt ook duidelijk hoe dit dan vorm wordt gegeven en of dit tot een gewijzigde of nieuwe SOK leidt. Van belang is dat, conform het budgetrecht van de raad, de werkwijze ook in de lokale begroting wordt opgenomen. In deze procedure is bovendien ruimte voor de raden om een zienswijze in te dienen op de concept SOK.

6. Eind 2022: ondertekening gewijzigde SOK door colleges

Na besluitvorming door alle raden m.b.t. stap 4 worden eventuele zienswijzen behandeld door de colleges en wordt de SOK definitief gemaakt en ondertekend.

Zienswijzeprocedure SOK.

In het tijdpad hebben wij bij stap 4 een moment opgenomen waarbij de raad een zienswijze kan indienen op de concept SOK. Hier zullen wij ons als college van Sliedrecht uiteraard aan houden. De colleges van andere gemeenten kunnen hier zelf afspraken over maken met hun raden. Dit geldt ook bij het aangaan van een nieuwe SOK in het kader van een andere meervoudig lokale samenwerking in de toekomst. Als college vinden wij een dergelijke zienswijzeprocedure passend als bij deze samenwerking de kaderstellende bevoegdheden van de raad geraakt worden. Dit kan op grond van benodigd budget zijn, maar ook beleidsinhoudelijke redenen hebben.

Besluitvorming op 26 oktober

In het raadsvoorstel t.a.v. de GR Sociaal is het volgende besispunt opgenomen:

3. Het college opdracht te geven de 'Uitwerkingsovereenkomst samenwerking op het gebied van ruimtelijke economie' aan te gaan passen als gevolg van het wijzigen van de GR Drechtsteden naar een GR Sociaal;

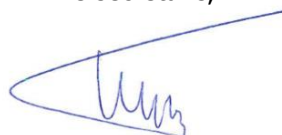
Gezien de inbreng van de raad op 13 oktober 2021 en de inhoud van deze CIB kunnen wij ons voorstellen dat dit besispunt door uw raad middels een amendement wordt aangescherpt.

Bijvoorbeeld door het toevoegen van onderstaande kaders:

- Vóór vaststellen van de lokale Kadernota 2023 een besluit aan de raad wordt voorgesteld waarin de governance van de meervoudig lokale samenwerking in het ruimtelijk-economische domein wordt verankerd en versterkt door het opdrachtgeverschap, het budgetrecht door de lokale raden inclusief de daarbij horende P&C cyclus helder te omschrijven.
- De juridische grondslag van de huidige werkwijze via de 'lichte GR' en een SOK nader te onderzoeken en gemotiveerd aan te geven waarom dit wel of niet correct en passend is bij de meervoudig lokale samenwerking.
- De SOK uiterlijk 1-1-2023 te wijzigen of, indien de juridische grondslag niet toereikend is, te beëindigen en nieuwe overeenkomsten op te stellen.
- Het college te verzoeken een zienswijzeprocedure met de raad te doorlopen t.b.v. de gewijzigde of nieuwe SOK.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris,

De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm

mr. drs. J.M. de Vries